Cocoonvaccinatie bij pertussis: een systematische kwaliteitsbeoordeling van de huidige richtlijnen en evaluatie van de onderliggende evidentie

Haio: Billet Alexine , KUL
Promotor: AERTGEERTS Bert , KUL
Praktijkopleider: Beerlandt Inge , DEKONINCK Julien , DESIMPEL Francine , FLAMANG Laure , VAN BELLE Jan , Van Damme Valérie , VANNESTE Luc

Context: Pertussis is een zeer besmettelijke acute luchtwegaandoening die wereldwijd nog steeds een belangrijke oorzaak van morbiditeit en mortaliteit vormt bij jonge kinderen. Vooral zuigelingen jonger dan drie maanden zijn kwetsbaar door een onvolledige vaccinatiestatus. Om deze groep te beschermen worden verschillende vaccinatiestrategieën voorgesteld, waaronder maternale vaccinatie tijdens de zwangerschap en de zogenaamde cocoonstrategie, waarbij nauwe contacten van de pasgeborene gevaccineerd worden.

Onderzoeksvraag: Het doel van deze studie is de kwaliteit van bestaande richtlijnen rond cocoonvaccinatie bij pertussis te evalueren en de onderliggende wetenschappelijke evidentie omtrent de effectiviteit ervan bij zuigelingen te analyseren. Daarnaast wordt onderzocht in welke mate cocoonvaccinatie een haalbare en effectieve strategie vormt binnen de eerstelijnszorg.

Methode: Deze studie werd onderverdeeld in twee onderzoeksvelden. Enerzijds werd een analyse uitgevoerd van internationale richtlijnen omtrent pertussisvaccinatie rond de zwangerschap. De kwaliteit van deze richtlijnen werd beoordeeld door middel van het AGREE-II instrument. Anderzijds werd een literatuurstudie uitgevoerd volgens de PRISMA richtlijnen om de wetenschappelijke achtergrond waarop deze richtlijnen gebaseerd zijn te evalueren. Relevante studies werden geïdentificeerd via elektronische databanken en geselecteerd op basis van vooraf gedefinieerde inclusie- en exclusiecriteria. De geïncludeerde studies werden geanalyseerd op studietype, populatie, uitkomstmaten en belangrijkste bevindingen.

Resultaten: De analyse van internationale richtlijnen toont heterogeniteit in aanbevelingen. Van de zes richtlijnen die als hoogkwalitatief werden beoordeeld, bespreekt slechts een minderheid cocoonvaccinatie expliciet. Richtlijnen die cocoonvaccinatie aanbevelen blijken vaak een lagere methodologische kwaliteit te hebben volgens de AGREE II-beoordeling. De literatuur toont aan dat cocoonvaccinatie theoretisch kan bijdragen aan de bescherming van zuigelingen tegen pertussisinfectie. In de praktijk blijkt de implementatie echter complex en logistiek moeilijk uitvoerbaar. Verschillende studies wijzen op een beperkte effectiviteit van cocoonvaccinatie in vergelijking met maternale vaccinatie tijdens de zwangerschap, met een number needed to vaccinate van meer dan 4000 om één hospitalisatie te voorkomen, tegenover 1331 voor maternale vaccinatie.

Conclusie: Hoewel cocoonvaccinatie theoretisch een aanvullende beschermingsstrategie kan zijn, lijkt de praktische toepasbaarheid beperkt en is de effectiviteit minder overtuigend dan die van maternale vaccinatie. Op basis van deze bevindingen lijkt cocoonvaccinatie voor pertussis geen efficiënte preventiestrategie binnen de huisartsenpraktijk.